

Azerbaycan ile Türkiye, Nahçıvan'da Ermenistan'a gözdağı vermek amacıyla kara kuvvetleri ve savaş helikopterlerinin katılacağı askeri bir tatbikat düzenliyor. Tatbikat gösterişli olarak ilan edilse de sembolik anlam taşıdığı söylenebilir. Azerbaycan ile Türkiye arasında olduğu gibi Rusya Federasyonu ile Ermenistan arasında da askeri işbirliği anlaşması bulunuyor. Kimsenin Rusya'ya çatmaya niyeti yok, zaten bunu yapamaz da...

Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki çatışmanın büyümesi beklenmiyor. Bu tür çatışmalar yıllardan beri tekrarlanır, ardından yenisi gelinceye kadar söner.

Bu askeri tatbikat Ermenistan'dan çok Türkiye-Azerbaycan ilişkisinde yeni gelişmeye yol açabilir.

Azerbaycan'da özellikle inşaat alanında yatırım yapan Türk şirketleri bulunuyor, sanayi şirketleri de var. Türkiye'nin gösterdiği bu "dayanışma"nın ardından şirketlerin yeni ihaleler kazanacakları tahmin edilebilir.

Türkiye alt emperyalizminin ilk döneminde ABD'li bir general, "Türkiye'nin en iyi ihraç ürünü ordusudur" demişti. Geçen yıllar içinde başka ürünler de önem kazanmakla birlikte ordunun önemi azalmadı. Ordu ülkeye para girişi için de önemlidir.

Ortak askeri tatbikatın ardından petrol zengini Azerbaycan'ın Türkiye'ye para akıtması beklenmelidir. Oteller, lüks konutlar satın alınmak için bekliyor; sadece Arap zenginleri değil Azeri zenginleri de bunların bir bölümünü alabilir.

Burada "ülkenin değişik bölümleri satılacak" belirlemesi yapmamak gerekir. Benzer durum başka ülkelerde de yaşanıyor. Paranız varsa Almanya veya Fransa'da otel, lüks konut ve hatta şato bile alabilirsiniz. Mal sahibi satmayı kabul ediyorsa, fiyatta da anlaşıyorsanız, konu biter. Kimse de "Türkler ülkemizi satın alıyor" gibisinden sözler söylemez. Tersine ülkeye nakit girdiği

için memnun olurlar.

Çin sermayesi Avrupa'nın değişik ülkelerinde sürekli alım yapıyor ve bunları mümkün olduğu kadar gizliyor. Mesela Paris kahvelerinin bir bölümünün Çinliler tarafından satın alındığı duyuldu ama ne kadarı, tam bilinmiyor. Arazi de alıyorlar. Almanya'da da benzer durum bulunuyor.

Kendileri için stratejik önemde gördüklerini ise satmıyorlar. Mesela Trump yüksek para vererek Tübingen'deki biyokimya laboratuvarını almak istedi, reddettiler. Bu laboratuvar aşı ve değişik ilaçlar geliştirilmesinde isim yapmış bir yerdir.

Frankfurt'ta –mutlaka başka şehirlerde de- çok sayıda büro ABD firmaları tarafından satın alınmış durumda ve şimdilik boş duruyor; fiyatların yükselmesini bekliyorlar. Avrupa ülkelerinde taşınmaz malların satışında sıkıntı yok, yeter ki stratejik önemde olmasınlar.

Türkiye'ye en yüksek miktar Katar'dan geliyor. Kanal İstanbul çevresi dahil çok yerde arazi alıyorlar. Ordunun bu konudaki rolü nedir dersiniz; Katar'da Türkiye'nin askeri üssü bulunuyor. Suudi Arabistan ile arası açık olan bu ülke kendisini böylece daha güvende hissediyor. Denildiğine göre Suudilerin darbe teşebbüsü bu üssün engellemesiyle gerçekleşmemiş.

Önceki bir yazıda Suriye örneğini vermiştim. Ülkenin en az beşte biri Türkiye tarafından işgal edilmiş durumdadır ve bu alanda yoğun konut yatırımları için beklenmektedir.

Türkiye, Suriye'deki iç savaşın başlangıcında kendisine yakın gördüğü grupları destekledi, silah yardımı yaptı ve sınırı açarak yaklaşık 4 milyon Suriyeliyi ülkeye aldı.

İşin başka yanı daha bulunuyor: Suriye burjuvazisinin bir bölümü servetini Türkiye'ye taşıdı. Nakit paranın yanı sıra Halep'teki çok sayıda atölye sökülüp Antep ve Nizip'e taşındı ve burada üretime başladı. Miktarı bilinmiyor ama Türkiye'ye büyük para girişi oldu. Bu girişin Suriye'de yandaş gruplara askeri destekle ve böylece merkezi yönetimin zayıflatılmasıyla ilişkisi vardır.

Türkiye Afrin'i aldı ve buradaki zeytini toplayıp dünyaya ihraç ediyor.

Türkçe basında fazla yer almadı ama Avrupa Birliği'nde şu sıra dönem başkanı olan Almanya, Yunanistan ile Türkiye arasında gerginleşen ve savaş boyutuna tırmanacak gibi görünen sertleşmeye müdahale etti. Türkiye'ye yaptırım uygulanmasını isteyen Fransa da Almanya tarafından şimdilik sakinleştirildi.

Türkiye Almanya'nın önemli ticaret ortaklarından birisidir. Son iki yılda Almanya'nın silah ihracatının üçte biri Türkiye'ye yapıldı ve bu yıl denizaltı siparişleri nedeniyle oranın artması bekleniyor. Türk deniz kuvvetlerinin modernleştirilmesi ve vurucu gücünün artırılması sonucunu Akdeniz'de doğal gaz aranmasında ve bir Fransız savaş gemisiyle sürtüşmede gösterdi. Türkiye, Libya'da tuttuğu tarafla yaptığı anlaşma uyarınca geniş bir kıta sahanlığında sondaj yapma hakkını elde etti. Rodos'un yakınında bile denizaltında sondaj yapmaya kalktığınızda bunun adı savaş demektir. Türkiye bütün sınırları zorluyor, sonra geri çekiliyor ama eskisine göre yine de ilerlemiş oluyor.

Almanya Türkiye'ye Suriye'de kullanılabilecek silah satmayacağını açıkladı ama bunun anlamı bulunmuyor. Suriye'deki savaş karada yürüdüğüne göre deniz savaş araçlarının satılmasında mahzur yoktur.

Türkiye artan askeri gücünü sadece dış ülkelerde yayılarak ve bu alanlarda yatırım yaparak değil (Irak örneği de eklenmelidir), ülkeye yüksek miktarda para girmesi için de kullanıyor. Akdeniz zemininde doğal gaz aranması, Katar'dan gelen para (burada üs olmasaydı herhalde gelmezdi) ve Suriye'nin işgal edilen bölgesinde el konulan da sadece zeytin ürünü olmasa gerektir. Suriye'de yüksek miktarda sermayenin, nakit ve makineler olarak Türkiye'ye transferinde de askeri güç kullanımının önemli payı vardır.

Değişik örnekler arasında bilebildiğim kadarıyla Türkiye askeri gücünü paraya çeviren ülkeler arasında ön sıralarda yer almaktadır. Tabii ki açık farkla ABD'nin gerisindedir ama bu durum "en iyi ihraç ürünü" belirlemesini yine de haklı çıkarıyor.

Dış yatırımları, sermaye ihracını ve ülkeye para gelmesini askeri güçten ayırırsanız emperyalizmin hiçbir çeşidini anlayamazsınız.

Emperyalizm ve alt emperyalizm askeri güç dikkate alınmadan değerlendirilemez.

ABD'nin dünya çapında yayılmış üsleri ve donanması, Dolar'ın dünya parası olarak sürmesinin olmazsa olmazıdır. Dolar dünya parası oldukça ABD dünyanın en borçlu ülkesi olmayı sürdürebilir. Ödemeler dengesinin sürekli açık vermesine aldırmayabilir.

Türkiye'nin de askeri gücü daha zayıf olsaydı ne Irak'ın 40km. içine kadar girebilir ne de Suriye'nin bir bölümünü işgal edebilir, ne de Katar'a üs kurabilirdi.

Donanmanın güçlenmesiyle Akdeniz'de çok sayıda ülkenin gösterdiği tepkiye rağmen deniz altında doğal gaz aramaya başlanmasını da eklemek gerekir.

Azerbaycan ile dayanışmanın sonuçları da bunlara benzer olacak gibi görünüyor.